

בנשיאות מורנו הרב **חיים רבי שליט"א**

דעת זקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

גיליון מס': 355 פרשת: **וארא** שבת קודש ג' שבט תשפ"א (16 בינואר 2021 למניינם)

כניסה יציאה ר"ת

6:13	5:39	4:39	תל-אביב
6:17	5:38	*4:23	ירושלים
6:11	5:37	4:27	חיפה
6:15	5:40	4:41	באר שבע

פני שבת נקבלה כי היא מקור הברכה
לנוהגים 40 דקות: 4:03

התיקון הגדול של ימי השובבי"ם לכל המשפחה

המשא המרכזי מורנו הרב שליט"א

גאווה, יעקור ה' (עיין ברכות נח), בית של יהודי זה בית של ענוה מלא מצוות ומעשים טובים, וזה היסוד מהאבות הקדושים, יעקב איש תם יושב אוהלים, וכל רגע ורגע מצוות, ועשיו איש שדה, אין לו מצוות בבית, ואוהב את הרחוב, את הסקרנות, וזה בעצם התושבים הגויים בארץ מצרים.

ההשקפה בימי השובבי"ם

ימי השובבי"ם ועוז הדרם, להשגיח על הילדים החמודים, על הבנים והבנות הגדולים, לאהוב תמיד אך ורק את הבית, לאהוב את 4 קירות הבית, את הריהוט שבבית, את המשחקים שבבית, את האוכל של הבית, בית אשר יש בו הרבה חום ואהבה למשפחה, זה נקרא בית של תורה, וכמובן זה אמצעי לבית קדוש בבחינת **נשמה בריאה בגוף** (עיין שמונה פריקים להרמב"ם פרק ה), לא להביא משחקים או מכשירים שדרם יוצאים מהבית, כמו אופניים, זה מיועד לצאת מהבית להסתובב ברחובות, וזה מסוכן **לגוף ולנשמה**, לא לתת לילדים ולא לבוגרים הרווקים והרווקות טלפון אישי, זה מיוחד עם קשר לחוץ לבית, וזה נקרא לצאת מהבית, ולשוווף את הזמן בדברים בטלים מהבית, וזה מסוכן **לנשמה**, לא להכניס רדיו לבית, רחמנא ליצלן, גם לא ערוצי קדוש, זה מיוחד לקרב את אחינו החילוניים לתורה, זה לא למשפחות של בני תורה, זה קשר חוצה איש שדה. וכל שעה ושעה שהילדים מחוץ לבית, צריכים ההורים לדעת מה הסדר שלהם בשעות אלו. - היו ילדים ובני נוער שהיו גולשים במכשירים של תקשורת שאסור לגיגוע בהם, ועל אחת כמה וכמה להסתכל בהם. בעוונותינו הרבים, השירות של העירייה לתושבים בשעות הפנאי, אינו לפי רוח התורה כלל ועיקר, ויש ליהרר מאוד בזה, וזה תיקון השובבי"ם בבית רוחני ותורני.

יש לייפות את הבית ברוחניות, כיצד? ממש כמו נשמה בריאה בגוף בריא, כך נשמה בריאה **בבית בריא**. - אין צורך לייפות ולהשקיע בסלון עבור אחרים שבאים פעם בכמה זמן, אלא לייפות בהשקעה טובה מאד מאד בחדרי הילדים, לדוגמא, וילונות בחלונות, ארון בגדים נאה ומשובח, שלחן וכסאות להכנת שיעורים, שטיח נאה נעים ונוח שיכולים לשחק ולהינות ולהתפרק בקדושה, מגן נעים וחזק כפי הצורך, מיטות בריאות וחזקות (אורטופדי בלע"ז), מכשיר הקלטה לשמיעת דיסקים, שירים חסידי ומזרחי על טהרת הקודש, וכמובן דיסקים להרצאות ולחידושים לכולם. חדרי ילדים בשלמות חומרית וגשמית, מביא רוחניות למשפחה, והילדים לא יוצאים החוצה לעולם, וזה **יופי רוחני**, ועל הכל, הרבה אהבה ושמחה, מלה טובה ומלות חיבה לכולם, וכידוע, התיקון הגדול בימי השובבי"ם, זה לא צומות ותעניות, אלא קדושים תהיו לגברים, צניעות לנשים, התמדה בתורה ותפילה בכוונה, ואהבת ישראל בשלמות, ולבנים ובנות בבית, בית יפה ברוחני וגשמי, בית מלא ברכת ה', אמן ואמן. שבת שלום.

בשבילים, מי סקרן לצאת לרשות הרבים, אלו אנשים פשוטים עם קלות דעת, שאינם חושבים, והעיקר לשרוף את הזמן בחוץ. אין להם בית חם אין להם השכלה, ולא חכמה ולא כלום, וגם אין להם שלום בית, ולא טוב להם בבית, אנשים חשובים טוב להם בבית, בעל השכלה נמצאים במסגרת של בית, בית שיש בו אהבה ואחוה, אוהבים את הבית, ומרומו בגמרא (ברכות יז) דירה נאה וכו' **מרחיבין** דעתו של אדם, והמהרש"א מפרש **מרחיבין** עיין שם, ונראה ששניהם אמת, בית של תורה ויראה **מרחיבין**, ובית של יצר הרע ושל תאוות ומדות רעות אז **מרחיבין**, עיין שם. ומרומו בגמרא (עבודה זרה לח). מהיכן חוזרים לבית, עד שיבוא ישראל מבית הכנסת או מבית המדרש - ואשה עד שתבוא מבית המרחץ או מבית הכנסת, בבחינת "אשתך כגפן פריה בְּרִיָּתִי בֵּיתְךָ" (תהלים קכח, א), והעיקר שכולם בבית, זה **בית של ברכה**, בבחינת "משבח אני את העצלנין שאינם יוצאים מבתיהם ברגל" (סוכה כז), וכל מה שהילדים מדברים, זה מה ששומעים מאבא ואמא (עיין סוכה יז) וכמו שאמא בבית ברכה בבית (עיין ערכין טז). כך ילדים בבית, ברכה בבית, אבל הגויים **אין להם כלום בבית**, ויוצאין לרחובות לשחק בטרטיאות וקרקסיות והתלוצצות בבעלי חיים על ידי צידת חיה על ידי כלבים וכיוצא בזה (עיין עבודה זרה יח), וזה מה שהיה בארץ מצרים לתושבים, והתוצאות, מכת ברד במצרים, וכולם ברחובות, רחמנא ליצלן.

בית יהודי מלא אמונה ומצוות

ובעומק עוד יותר, **בית של יהודי**, זה בית של מצוות, בית שדומה לבית המקדש, **וְיִעָשֶׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְיִשְׁכְּנֵנִי בְּתוֹכָם** (פרשת תרומה כה, ח), בתוך ביתו של כל אחד ואחד לכבוד, **בבית** טהרת המשפחה - **בבית** בשר וחלב - **בבית** שמירת שבת קודש. - **בבית** חינוך הילדים. - **בבית** אכילה ושתייה, ברכות וברכת המזון. - **בבית** כל ההוצאות הרי זה מצוה. - **בבית** מזוזות בכל השערים. - **בבית** נרות שבת וחנכה. - **בבית** הכנסת אורחים.

והפסוק מעיד על יעקב אבינו עליו השלום, **וַיֵּבֶן לוֹ בַּיִת וַיִּמְקְנֵהוּ וַיַּעֲשֶׂה סֶכֶת** (פר' וישלח לג, ח), ותרגום יונתן בן עוזיאל מתרגם, בית זה **בית המדרש** עיין שם, וברמב"ן שם פירש, בית גדול ובו מגדל עז, עיין שם. וכן בגמרא (יומא ב.) **וְכִפְּרָו בְּעֵדוֹ וַיַּעַד בַּיִתוֹ** ביתו זו אשתו, ובגמרא (שבת קיח) **רבי יוסי היה קורא לאשתו ביתו**, ופירש רש"י וזה **צדקה יום ולילה**, וכן בגמרא (כתובות קא) **ברכת הבית מרובה** ופרש רש"י בגלל שעוזרים זה לזה, יש ברכה. - נמצא שהנתיקון והבישולים והכביסות והדחה ושטיפה, כל זה מצוות שעושים **בבית**, יהודי מלא מצוות כרימנים **בבית**, וגם אמונה בהשגחה פרטית, כאשר מאמינים באמונה שלימה **הכל מהשמים**, ובזכות זה יש **שלום בית גדול**, ויש מצוות גדולות בלי סוף, ומלאכים נבראים יום יום **בבית כזה**, אז בודאי בבית כזה, יש הרבה סיבות לאהוב את הבית. אבל בית של גויים, שעליהם נאמר **בַּיִת גַּאִים יִסַּח ה'** (משלי טו, כד), כלומר בית של

בפרשת השבוע פרשת וארא, מסופר בתורה על 7 מכות שקיבלו במצרים, ועוד 3 מכות בפרשת בא. וזה לא רק 10 מכות, אלא זה 10 שיעורי תורה, 10 הרצאות באמונה, 10 הנהגות בחיי יום יום, 10 חידושים לעם ישראל, ועל הכל 10 מכות של קידוש השם בעולם כולו, כי זה היה 10 מכות של השגחה פרטית, וכמו שהאר"ך הרמב"ן בפרשה. ואומרים בדרך צחות, ששאלו את פרעה איך היה המכות שקיבלת מהשמים, ופרעה ענה - **היה 10**.

המכה הקלה ביותר

לכאורה המכה הקלה ביותר שניתן להגצל ממנה היתה **מכת ברד**, כל המכות סבלו כולם ממש. - מכת דם, אין מיים לשתייה לרחיצה. - מכת צפרדע, אומר הפסוק בתהלים (עתי, מה) **וּצְפַרְדֵּי וַתִּשְׁחַתְמֵם**, והאוכל והבית, הכל מלא צפרדעים. - כינים, על גופם ובשרם נורא ואיום. - ערוב, בהמות וחיות שהרגו בהם. - דבר, שכל בהמותיהם מתו. - שחין, כל גופם מלא שחין ופצעים ומכות עור עד זוב דם. - ברד, זה מכה קלה, זה בידי אדם להכניס לבית את העבדים והבהמות, ואין מכה ואין כלום, **ממש הכנסה קלה...**

פרעה מתעקש בכל מחיר

וכאן השאלה הקשה ביותר, וכך שואל רבינו הסטייפלר זיע"א (בספרו "ברכת פרי" על התורה), נכון, פרעה הרשע הקשה את ליבו, אבל זה מלך, ויש לו כאן הפסד של ששים רבוא, שש מאות אלף פועלים, אבל המצריים שסובלים כל כך הרבה, בהשגחה פרטית מהשמים, ומקבלים מכות נמרצות, כיצד לא חששו אפילו על נפשם על הפסד רכושם מבכת ברד? וכידוע על נדח הנרגע על פחות משהו פרוטה (סנהדרין יז). כי תאוותם לכסף גדולה מאד, וכיצד הם אדישים ולא חוששים? והפסוק מעיד (ס' ט) **הֲיָרָא אֶת דָּבַר ה'** וכו', ובתרגום יונתן בן עוזיאל מבואר שזה היה **איוב**. **וְאֶשֶׁר לֹא שֵׁם לְבוֹ** (ס' טא) זה היה **בלעם הרשע**, וזה היה חכם שבאומות ולא חשש לדברי משה רבינו ע"ה, ויש כאן שאלה קשה על הכפירה המטושפת שלהם.

בעל גאווה שווה לבהמה

והתירוץ חזק עוד יותר, שהכפירה נגד האמונה, זה לא בגלל שאין להם דעת, והוא טפשים מטופשים, אלא כח התאוה והרצון והגאווה לבטל בלבו את כל מה שלא רוצה להאמין, גם אם רואה ומקבל עד עכשיו 6 מכות וסובל הרבה. ומדויק בפסוק **וְאֶשֶׁר לֹא שֵׁם לְבוֹ אֶל דָּבַר ה'**, כלומר **חוסר** מחשבה, **חוסר** שימת לב, **חוסר** התבוננות, עושה אותם **טפשים מטופשים** להמשיך לסבול, והברר היתה **אֵת כָּל אֶשֶׁר בְּשֵׁד הַמֶּדֶן וְאֵת בְּהֵמָה וְאֵת כָּל עֶשֶׂב הַשָּׂדֶה הָכָה הַבָּרָד וְאֵת כָּל עֵץ הַשָּׂדֶה שֶׁבָר** (ס' כח), כי **בעל אמונה** זה תוצאה של ענוה ומחשבה טהורה להיות ירא שמים, ובעל גאווה וכפירה רחמנא ליצלן, זה תוצאה של מחשבות טמאות וחומריות ממש כמו בהמה. ובעומק יותר, מי יוצא לרחובות, ומסתובב

שלום וברכה מורי ורבותי!

לפעמים אנחנו "נפגעים" מה' יתברך!

נראה לנו שאנחנו עושים "כפי יכלתנו", משתדלים ומתאמצים למלא את רצון האלוקים, ואפילו מידי פעם "מתקדמים" יותר ממה שהכרנו עד היום. והנה למרות זאת, העסק לא הביא את ההצלחה המסחררת לה ציפינו, שלום הבית לא בדיוק לפי התוכניות, והתנהגות הילדים ממש לא עונה על הציפיות. זה נראה שכאילו הצוות שם בשמים לא עוקב מספיק אחרי מעשינו חלילה, ולא נותן את "הפידבק" הדרוש להמשך העשייה הנדרשת מאתנו.

וכאן מתחילות "לנוע" מחשבות זרות אל עבר מוחנו: אולי לא זו הדרך? אולי באמת לא "מתייחסים" למעשים שלי שם בשמים? אולי שכחו אותי?

והשאלה "החיובית" ביותר מבכל המגוון היא: אולי בכדי לקבל איזו שהיא הצלחה מעבר למה שאני רגיל כיום, דרוש ממני משהו אחר?

אז כך, אם מה שתכננת לא הולך, והצעדים להם ציפית בשחמט החיים לא מתבצעים, יתכן שבכלל אתה מייחל למשהו שהוא בכלל לא טוב בעבורך. כי מי כמו האלוקים יודע מה טוב לך, ומי כמוך לא יודע...

אך אם בכל זאת אתה מתכנן הצלחה כלשהי למעלה מדרך הטבע, או לפחות מעוניין להכיר את הדרך המובילה לישועה מיוחדת, או אפילו לתהליך נדיר הקרוי "נס" - יש לנו על מה לדבר...

לפני הכל, נלמד יחד איך התהליך עובד, איך מתקבלות ההחלטות השמיימיות ביחס לכל אחד מאתנו.

זה מתחיל מזה שהאלוקים ברא את העולם, והחליט לנהל את בדרך "הטבע". "הטבע" בגימטריא מדויקת עולה כמניין "א-להים", יש משהו לא שמע על זה? כך שמאותו "רגע מכונן" בו ברא האלוקים את העולם, ישנן סדרי עדיפויות, סדרי שכר ועונש, סדרי נתינה וקבלה, סדרי גמול וכל סדר הגיוני יותר או פחות במוחותינו הדלים הקרוי בשמו הכללי: "הטבע".

כך שכל אדם על פי התנהגותו, אמונתו, מעשיו הטובים והאחרים, תפילותיו, גלגוליו הקודמים ועוד כמה פרמטרים אישיים קובע לעצמו ברצונו או שלא ברצונו את אורח חייו בעולם הזה לטוב או למוטב.

אל מאי? מגיע האדם מספר פעמים בחייו ליום בו הוא דורש משהו מעבר לסטנדרט המגיע לו, משהו מעבר למעשיו השגרתיים, משהו שיזכה אותו להעפיל לגובה אליו הוא לא רגיל ואף לא מצפה בשגרת היום יום להגיע.

הוא פותח עסק חדש ומבקש הצלחה מסחררת, הוא מעוניין להקים בית ומבקש את בת הזוג המושלמת, הוא מייחל לילדים ורוצה את הטובים ביותר שבארסנל [ויש דבר כזה]. ואז הוא מברר איך ניתן להגיע לאותה חוויה נדירה למרות אורח חייו אשר עם כל יחודיותו עדיין אינו מספק את הסחורה הנדירה המבוקשת, ולשם כך התכנסנו כאן היום לשיחתנו המשותפת...

שימו לב טוב!

כאשר האלוקים מקבל ממך את כל מה שאתה "יכול ומסוגל להעניק" בכדי למלא את דרישותיו, הרי שהוא "גומל" לך חזרה את כל מה שהטבע "יכול ומסוגל להעניק". כך שאם תרצה משהו למעלה מדרך הטבע, יהיה עליך להעניק משהו מעבר ליכולותיך ואפשרויותיך השגרתיות.

והדוגמא הראשונה לכך כמונן בפרשתנו.

כאשר האלוקים מכה את פרעה ומצריים במכת "צפרדע" הוא מיידע את פרעה על ידי משה בתהליך: "הִנֵּה אֲנִי גֹאֵף גֹּאֵף אֶת-כָּל-גְּבוּלְךָ בְּצַפְרְדַּיִם. וְשַׁרְץ הַיָּאֵר צְפַרְדַּעַיִם, וְעָלָו וְצָאוּ בְּבֵיתְךָ וּבְחֲדָר מִשְׁכַּבְךָ וְעַל-מִטְתְּךָ, וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְתֹנָיֶיךָ וּבְמִשְׁאֲרוֹתֶיךָ. וּבְפֶה וּבְעַמָּה וּבְכָל-עֲבָדֶיךָ יַעֲלוּ הַצְּפַרְדַּעַיִם" (שמות ז, כד-כט).

וכאן הדגש הוא על צמד המילים "וּבְתֹנָיֶיךָ וּבְמִשְׁאֲרוֹתֶיךָ". ומה הדגש בכך? לכולנו ידוע שצפרדע שחודרת לתנור בוער או לסיר לוחט מוצאת מיד את מותה, וכולנו גם יודעים שבעלי החיים כבר מיום היוולדם יודעים להיזהר ולהישמר מכל דבר העלול להפסיק את חייהם עלי אדמות. וכאן כביכול מתחייב האלוקים בפני פרעה שתהיינה צפרדעים שלא יסתפקו "בְּבֵיתְךָ, וּבְחֲדָר מִשְׁכַּבְךָ, וְעַל-מִטְתְּךָ, וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ", אלא יעפילו הלאה אל עבר "וּבְתֹנָיֶיךָ וּבְמִשְׁאֲרוֹתֶיךָ".

זו כביכול התחייבות שאם לא תתקיים יהיה פגיעה בכבוד שמים, שהרי דברי האלוקים לא קוימו במלואם. ואמנם כאשר הגיעו הצפרדעים בהמוניהם למצריים, קפצו וקרקרו כולם על מיטות פרעה ועבדיו, גלשו על כסאות השן וספות הסלון, מלאו את הבתים והארמונות, בעוד קבוצה קטנה פנתה לתנורים הבורעים ולסירים המהבילים.

וזה נשמע בערך כך: הצפרדע מ"קבוצת מטות פרעה" פונה לצפרדע מ"קבוצת התנורים והסירים", ומערכנת אותה שהיא הולכת להתכנסות בפוך מנוצות אווז תוצרת "חרטומי מצריים", תוך כדי שהיא מבררת אצל חברתה להיכן פניה מועדות. החברה עונה לה שהיא בדרך לתנור של פרעה... החברה משפשפת את אוזניה בתימהון ומנסה לוודא שאכן שמעה היטב, והיא חוזרת ומערכנת אגב קפיצה שאכן היא בדרך לתנור. ואז הדו שיח מתנהל כך:

- "לתנור? למה לתנור?"

- "כי מי שתקפוץ לתנור תקדש שם שמים בכך שהיא מקיימת את רצון הבורא".

- "נכון, אבל גם מי שתקרקר לפרעה מתחת לפוך תקיים את רצונו של הבורא".

- "נכון, אבל קידוש ה' הרבה יותר גדול יהיה על ידי מי שתקפוץ לתנור, כי נוגד את הטבע שלנו".

- "אבל את מבינה שאם תעשי את זה, את תמותי..."

- "מבינה!"

- "ואת מבינה שאם תמותי, יותר לא תוכלי לקיים את רצון הבורא במגוון פרשיות חדשות מזדמנות?"

- "מבינה!"

- "אז אם כך אולי לא משתלם לאלוקים שתקפצי? מה אם כך גורם לך בכל זאת לקפד את פתיל חייד בגיל צעיר כל כך?"

- "פשוט מאד, על הפוך של פרעה יש הרבה קופצים [תרתי משמע], ואילו לתנור אין ביקוש. ובהיותו האלוקים אמר שיכנסו גם לתנור, ומשם יתפרסם ברחבי העולם קידוש ה' מיוחד, אני קופצת לשם".

- "אחותי, אולי תחשבי על זה שוב..."

- "חשבתי! וזו המסקנא שלי".

- "אני לא מסוגלת להאמין שזה הצעד שאת עושה, תחשבי על החברות שיתגעעו אליך [תרתי משמע], תחשבי על המסיבות שתפסדי, את לא יכולה לעשות את זה, לא להם ולא לך".

- "החלטתי! והנה אני כבר פונה שמאלה למטבח".

- "אז תזכרי רק שתמיד אהבנו אותך, ושתמיד נזכור אותך. ואני מתחייבת לומר עליך קדיש והשכבה ולערוך לך אזכרה מכובדת..."

ומה קורה לאחר מכן?

פרעה מבקש ממשוה בתחוננים להסיר את הצפרדעים (שם ח, ד), משה מבקש זאת מה' יתברך (שם ט, ח), ואז מופיע הפסוק הבא: "וַיַּעַשׂ ה' כְּדָבָר מִשְׁהוּ, וַיָּמָתוּ הַצְּפַרְדַּעַיִם מִן-הַבָּתִּים מִן-הַחֲצִצִּית וּמִן-הַשֹּׁדֶת" (שם ט, ט).

שמתם לב?

הצפרדעים מתו, אבל אלו צפרדעים? "מִן-הַבָּתִּים מִן-הַחֲצִצִּית וּמִן-הַשֹּׁדֶת", וההם מהתנורים והסירים משום מה לא מוזכרים כאן. האם הם נכללו בצוותים של הבתים? האם היה להם גורל שונה?

אז כך: החזקוני, ר' חיים פלטיאל והאלשך הקדוש (שם) כותבים: "לפי שמסרו נפשם למות על מצות הקדוש ברוך הוא, חזרו למקום תולדתם חיים", והדעת זקנים מבעלי התוספות (שם) מוסיף: "אותם שבתנורים לא מתו לפי שבטחו בהקב"ה ובכנסו בתנור חם בצווי השם".

במילים אחרות, "דרך הטבע" לסילוק הצפרדעים ממצרים היה על מותם של הצפרדעים, וזה מה שנעשה עם כל הצפרדעים שנהגו ב"דרך הטבע". אולם הצפרדעים שקפצו לאש "למעלה מדרך הטבע", זכו ונעשה להם "נס" שהוא "למעלה מדרך הטבע".

כך שבסופו של תהליך, הצפרדעים מקבוצת "התנורים והסירים" אמרו קדיש והשכבה וערכו "אזכרה מכובדת" לחברותיהן מקבוצת "מטות פרעה" ועל היתר...

ועל כך אומרת הגמרא הקדושה (פסחים יג ע"ב, והובא במדרש שמות רבה י"א ב') "מה ראו חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמם על קדושת השם לכבשן האש? נשאו קל וחומר בעצמם מהצפרדעים, ומה הצפרדעים שאין מצווים על קדושת השם כתוב בהם: ובתנורו ובמשארותיך - הוי אומר בשעה שהתנור חם, אנו שמצווים על קדושת השם - על אחת כמה וכמה.

ומוסיף תוספות רי"ד (שם) בבירור הדברים: "מה ראו שסמכו על ה"נס", ובוטחים היו שהקדוש ברוך הוא יעשה להם "נס"? זה למדו מן הצפרדעים שהיו נכנסים בתנור ולא היו ניוזקים".

כלומר, יש מתכון ל"תעשיית ניסים", והמתכון לא עובר דרך מקובלים, באבות, או סגולות למיניהן. קפוץ גבוה יותר מיכולותיך, זנק מעבר לרגילותך, עשה "למעלה מדרך הטבע" ותקבל "נס" שהוא "למעלה מדרך הטבע".

והגאון הגדול הרב יצחק זילברשטיין שליט"א (חשוקי חמד שם, ע"פ החת"ס (שם) למד מתודוס איש רומי שהוא בעל המאמר בגמרא, עצה להינצל קצת מיסורים המגיעים לאדם בעקבות מעשיו מהעבר. והיא על ידי שיתמוך בתורה ב"שיעור גדול יותר" מעבר לצדקה רגילה, "שיהיה לתלמידי חכמים כדי פרנסתם בצורה מכובדת".

ולפי האמור מבואר נפלא גם המאמר וגם בעל המאמר, שרק על ידי מאמץ "למעלה מדרך הטבע" שלנו, אנו זוכים לייחס מיוחד משים "למעלה מדרך הטבע" גם על ידי ההקלה מהיסורים המגיעים בדרך הטבע, וגם על ידי ניסים ונפלאות אותם מעניק לנו הבורא "למעלה מדרך הטבע".

יזכנו ה' יתברך לעשות ככל יכולתנו ואף מעבר לזה, ולזכות לרב טוב כל הימים "למעלה מדרך הטבע ממש".

וברוכים תהיו!

והטלית שלו, ואין בזה הרגשה של דבר מאוס חלילה, ושפיר דמי.

כמובן, כפי הצורך, מצוה לכבס טלית גדול שתהיה נאה ונקיה ולבנה, וזה כבוד שמים, וכמו שאומר הפסוק בקהלת (פרק ט פסוק ח) "בְּכָל יְהוָה בְּגָדֶיךָ לְבָנִים וְשָׂמֶן עַל רֵאשְׁךָ אֵל יִחְסְרֶיךָ", אלו ציצית ותפילין (עיין שבת קנג).

זריקה לפח האשפה עיתונים השזורים בהם דברי תורה

שאלה: מה הדין לזרוק לפח האשפה כל מיני עיתונים, ששזורים בהם דברי תורה?

תשובה: עדיף להשתדל לזרוקם בפחי הניירות, המונחים בצידי הכבישים, וזה חוזר להיות נייר, וזה מצוין. ואם זה קשה, אפשר גם לעטוף בתוך שקית ניילון, ולזרוק לאשפה.

לעבור את העולם הזה בשלום...

שאלה: איך אפשר לעבור את העולם הזה מבלי לחטוא, הרי על כל עבירה הכי קטנה יש דין וחשבון אחרי מאה ועשרים. ועל כל עבירה שבין אדם לחברו, כגון גזילה, גניבה, הלבנת פנים וכיוצא בזה, אפשר לחזור בגלגול. אם כן, איך אפשר להנצל ולא לחטוא?

תשובה: נכון, זה מפחיד מאד, וזה מסוכן מאד, ולכן צריך הרבה יראת שמים ופחד מעבירות, וכך זוכים לקבל סיעתא דשמיא משמים.

וכל פעם שחוששים ומפחדים ונלחמים, זה עושה רעש גדול בשמים, ונברא מכך מלאך טוב. וזו סגוריא גדולה על האדם. ושלום על ישראל.

הגדר של מי שחושדים אותו ואין בו

שאלה: אדם שחשדו בו לשוא, ובאמת הוא אינו אשם כלל, האם יש לו זכויות על כך שחשדו בו לחינם?

תשובה: כתוב בגמרא (שבת קיח:), יהא חלקי ממי שחושדין אותו ואין בו, ע"ש. כלומר, הוא צדיק במעשה מסוים, אלא שחושדים בו בטעות שהוא אשם בכך. באופן כזה, אם באמת הוא אינו אשם כלל, אשריו ואשרי חלקו, ומקבל על כך שכר.

אולם אם באמת הוא אשם במצב שנגרם, או במצב שחושדים בו, וזאת משום שהוא מסתובב שם ומפריע קצת, וזו הסיבה שחושדים בו. באופן כזה, גם אם אינו אשם ממש, מכל מקום בהתנהגות שלו הוא גרם לכך שיחשדו בו, ולכן יש לו בעיה מסוימת.

וכן כאשר במקרה מסוים הוא אמנם לא היה אשם, אך במקרה אחר הוא כן היה אשם, עדיין הוא אינו צדיק במעשיו (ועיי' בן יהודע שם).

חזן שלא מדקדק

שאלה: החזן שלנו בבית הכנסת, לא מדקדק בתפילה בהיגוי ובפסוק הנכון, ויש לו קול ערב, ובסיום התפילה, המדקדקים לא אומרים לו חזק וברוך, האם יש כאן הלבנת פנים, כיון שזה ניכר לכולם?

תשובה: שאלה קשה, הדקדוק והפיסוק בתפילה, הרי זה חובה קדושה, וזה לא סתם חסידות, והמחסיר כן מהציבור, או הממהר בתפילה, הרי זה מחטיא את הרבים, ומפורש בהלכה על השח שיחת חולין בבית הכנסת, הרי זה חוטא, וגדול עוונו מנשוא, וגוערין בו (אורח חיים סימן קכד סעיף ז), ומשמע שמותר לגעור בו ברבים, כמובן לאחר שהזהירו אותו, וכיצד החזן שלנו שהוא שליח של כל הציבור יעשה כן, ויחלל של שמים כאשר אין דקדוק והיגוי נכון, וזה לא קול ערב, אלא קול עורב, ומפורש בשו"ע (אורח חיים סימן נג סעיף יא) אם מכוון להשמיע קולו ושמח בקולו, הרי זה מגונה, עיין שם, ויתכן שאסור לומר לחזק כזה חזק וברוך, כיון שהוא מלבין פני שכינה, ומגיע לו הלבנת פנים מידה כנגד מידה (עיין סנהדרין ז).

ועצה טובה לגבאים, לשלוח אותו לגמילה מגירסא דינקותא המקולקלת שלו, על חשבון בית הכנסת, וזה מצוין, ואז יהיה חכמה מפוארה בכלי מפואר.

לנקות בטלית ובאמצע התפילה

שאלה: האם מותר לקנח בזמן התפילה, דמעות שבעיניים, בטלית גדול שמתעטף בה, או לנקות המשקפיים כדי להמשיך להתפלל בכוונה?

תשובה: רבינו המשנה ברורה (בסימן כא סי' יב) הביא מחלוקת אם מותר להשתמש בטלית של מצוה, תשמיש שאינו מגונה, ע"ש, ובספר היקר הלכה ברורה האריך בזה בפרטים רבים, ע"ש, ויתכן להוסיף, כאשר משתמש לעצמו בטלית של מצוה, תשמיש שאינו מגונה ולא ניכר בטלית כלל, אז מותר לכולי עלמא, לדוגמא, לנקות עיניו מהדמעות שזה טיפה קטנה ולא ניכר בבגד, וזה עוזר לו לכוון בתפילה. וכן נקיות בעדינות במשקפיים שיוכל להתפלל יותר טוב, וכיוצא בזה בבית הכנסת לזרוק פסולת שלא נראה ולא ניכר כמו שערה מזקנו או מבגדו, וכן פירור קטן שיצא מפיו, ומפורש כן בשלחן ערוך (סימן קנא סעיף ז) שלא יהיה נראה ע"ש, וכן בנידון דידן. וברור שאסור לקנח את הזיעה שבגופו בטלית, ובודאי לא לקנח את האף, אלא רק תשמיש שלא ניכר בבגד ולא ניכר בזמן העשיה. וכן גירוי שבראשו או בבשרו, ומשפשף מעט בטלית, ובפרט שזה הגוף שלו

כל מדרשי חז"ל אמת!

שאלה: האם המדרשים על התורה הם פרשנות או קבלה? שהרי לפעמים ישנם שני מדרשים או יותר, שכל אחד מתאר סיפור אחר לגמרי. ולעתים מדרש אחד אף סותר לגמרי את המדרש השני, כך שאי אפשר ליישב ולשלב את שניהם יחד?

תשובה: שאלה יפה. ומצינו בש"ס הרבה דוגמאות כאלה. לדוגמא, כתוב בגמרא (עי' סנהדרין עא) שחכם אחד אומר שבן סורר ומורה לא היה ולא נברא, ואילו החכם השני אומר אני הייתי על קברו. וכן בגמרא (סוכה ג), ישנה מחלוקת בין תנא קמא לרבי נחמיה, כשיש ארס של נחש והיתה מסוננת, האם הארס עובר לתוך היין או לא, וכי הם חולקים במציאות?! וכמובן יש כמה תירוצים בזה, ויגעת ומצאת וכי'.

וכן הוא גם במדרשי חז"ל הקדושים, הכל אמת ויש תירוצים לכאן ולכאן. וכמו למשל מה שאמרו בגמרא יומא (טו), שבית המקדש נחרב בעוון עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים, ובית שני בעוון שנאת חינם, ומאידך בגמרא נדרים (אב) אמרו, על עזבם את תורת, ע"ש.

וראה בספר היקר "ויצא יצחק לשוח" (עמ' אפ) שח"בר הרב דב הכהן קוק שליט"א, שכתב שם שחז"ל הוסיפו לנו מדרשים על ידי שהגיעו לרוח הקודש, עד כדי שהרגישו שהם באותה מציאות, ע"ש.

והחכמה הגדולה לעיין וליישב, ויגדיל תורה ויאדיר.

לנקות ביד ימין

שאלה: האם מותר לקנח לתינוק שעשה צרכיו, ביד ימין?

תשובה: שאלה יפה, ומסתברא שמותר, וראיה ממעשים בכל יום, וכי מי שעובד באשפה או שעושה פעולות שאינם מכובדות, לא עושה ביד ימין? וגם ראייה שמותר לנקות ביד ימין ולשפשף ניצוצות של מי רגליים (עיין יומא ל) וכן מותר להרוג כינה בימין (כה"ח סימן ג סי' כא). וכן שרברב המתקן צנרת שבאסלא וכיו"ב, עושה גם ביד ימין כפי שנוח לו, ואם כן הוא הדין לתינוק שניתן לנקות בימין, כמו שמקנח הפרשות של האף.

רק האדם לעצמו, יש מצוה להרגיש שמכבד את גופו כמה שיותר להיות רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, פעילות ופעילות לכבוד ה' יתברך, וזה עבד ה' גדול, ועל עצמו בלבד יש מצוה להיזהר ולהתאמץ, וזה בבחינת "ברכי נפשי את ה', וכל קרבי את שם קודשו" (תהלים פרק קג פסוק א), כל האיברים מהללים את ה'.

(עי' ברכות י).